

Nagyváradai Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ, főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Adós ne fizess!

Bizonyos, hogy van valami lendület és egészen futurista hangulat a brassói pénzügyigazgatóság hirdetményében, amely felhívja az adósokat, hogy ne fizessék ki tartozásaikat a hitelezőknek. A brassói pénzügyigazgatóság ugyan is egyszerűen alkalmazza az egyenes adó kezeléséről és behajtásáról szóló törvény szakaszait, amely tényleg úgy intézkedik, hogy az adós csak az esetben tartozik fizetni, ha meggyőződik arról, hogy hitelezője nincs adóhátralékban. Ez a paragrafus egy kissé aktaszagú és finoman lepi el a bürokratizmus nivelláló pora, amely lassanként eltemeti a jól tapétázott és az élet melege és viharai elől gondosan elzárt íróasztalokat.

Valamelyik törvénytudós gondolta ki, az adóvégrehajtásnak ezt a különleges módját, mert hiszen valószínűleg arról ábrándozott íróasztala mellett, hogy nálunk az adósok aludni sem tudnak, mert lelkiismeretük nem engedi őket nyugodni addig, míg tartozásaikat pontosan vissza nem fizetik.

Az adósok ujjongó lelkesedéssel fogadják a brassói pénzügyigazgatóság rendeletét. A régi középkori német császárok, ha kedveskedni akartak egy győztes háború után a népnek, nem az adót szállították le, hanem egész egyszerűen eltörölték a magántartozásokat.

Kétségtelen, hogy sem az adótörvény, sem a brassói pénzügyigazgatóság rendelete nem ezt akarta elérni. De a hatásában mindkét rendelkezés ugyanezt jelenti. Nálunk a behajtás a legnagyobb nehézségekbe ütközött eddig is és igazán nem kellett művészet ahhoz, hogy csak az fizessen, akinek tetszik.

Ha a többi pénzügyigazgatóság átveszi a brassói pénzügyigazgatóság álláspontját, ez még jobban fel fogja borítani a helyzetet. Mert egészen bizonyos, hogy egyetlen adós sem fog szaladgálni az adóhivatalhoz, járni a hivatalokat, lapozgatni a foliansokat, ácsorogni a tisztviselők előtt és megnyugtanni a lelkiismeretét azzal, hogy nyugodtan fi-

zethet a hitelezőjének, mert ez nem tartozik adóval. Ellenkezőleg: abból az általános elvből fog kiindulni, hogy adóhátraléka mindenkinek van, az ő hitelezőjének is, tehát nem köteles fizetni. A rendelet szerint az adós „a kétszeres fizetés veszélyének” teszi ki magát, ha az adóhátralékos hitelezőjének fizet. Természetes, hogy nálunk mindenki óvakodik a veszélytől és sokkal szívesebben nem fizet egyszer sem, mint kétszer.

Furcsa és előre alig látható következményei lennének en-

nek a speciális rendeletnek. — Mindenki a legteljesebb nyugalommal megtagadhatná a fizetést és per esetén már volna védekezési alapja. Nem fontos, hogy jogos, vagy jogtalan. Mert mindenki tudja, hogy mihelyt védekezik az adós, három esztendő pereskedés következik, amely idő alatt még az a hitelező is hiába várna a pénzére, aki az adóját megfizette.

Határtalan volna tehát az adósok öröme, ha ez a szokás általánossá válnék. A legépszerűbb jelszó eddig is az volt, hogy nem kell fizetni. — Mostanáig szervezetlenül és jogalap nélkül helyezkedtek az

adósok erre a kényelmes álláspontra, ezentúl intézményesen tagadhatják meg a fizetéseket.

Nagy öröm és végtelen boldogság volna ez az adósokra, ha nem lenne árny-oldala. — Mert az ilyen intézkedés végképen megölné a hitelt, amely itt már is aggónizál. Egy hitelező sem lenne olyan ostoba, hogy kölcsönt adjon, vagy hiteltbe adjon el, amikor tudja, hogy az adós jogosan tagadhatja meg a fizetést. A konszolidációnak nem ez az útja és inkább azt kellene szigorúan elrendelni, hogy az adós fizetni tartozik.

Nemzetközi konfliktus esetén sürgősen összehívják a Népszövetség főtanácsát

A genfi tanácskozások legfontosabb eredményei

— Az Estilap eredeti távirata —

Genfből jelentik: A Népszövetség tegnapi közgyűlése elfogadta a leszerelési bizottság öt határozati javaslatát. Az első határozati javaslat követeli, hogy

a polgári aviatika csakis gazdasági célokat szolgáljon

és az államok ilyen irányban minél több megállapodást hozzanak létre.

A második és harmadik javaslat arról szól, hogy

két, vagy több ország között való konfliktus esetén sürgősen össze kell hívni a Népszövetség tanácsát, hogy a békés megegyezést előkészítse és létrehozza.

A negyedik javaslat szerint előre meg kell szervezni a meg támadott állam pénzügyi segítségét.

Az ötödik javaslat ajánlja, hogy az államok kössenek kollektív szerződéseket a döntőbíráskodás kifejlesztésére, továbbá: hogy a leggyorsabban fejazzék be a leszerelési értekezlet technikai előkészítő munkálatait; végül alakítsanak bizottságot a biztonsági kérdés tanulmányozására.

A délutáni ülésen

az örmény menekültek letelepítését vitatta meg a közgyűlés.

Nansen, az ügy előadója kijelentette, hogy ha a Népszövetség nem szavazza meg a kért összeget, akkor ő tovább nem folytathatja a békeakciót.

Óriási áradások Ausztriában és Jugoszláviában

— Az Estilap eredeti távirata —

Bécsből jelentik: Egész Ausztriában óriási felhőszakadások vannak és emiatt mindenfelé terjed az árvíz. Vorarlbergben a buchsi vasúti hídnak, — amelyen a bécsi-zürichi vonal halad át, — csak a középső pillérje áll ki. Lichtensteinnál a vasúti sín alól kilométereken át el van mosva a töltés.

Grác környékén is óriási árvizek vannak. A jugoszláviai Marburgnál a heves vihar miatt a város is árvíz alá került. A víz-, villany- és gázvezetékek elromlott.

Nyugat-Ausztriában különösen a Brenner területén, a Ziller-völgyben és a Sill-völgyben folytatódnak az áradások. A brenneri vasútvonal töltése több helyen el van mosva, még átszállással sem lehet közlekedni, mert hét kilométert kellene gyalogolni.

Gasteinnál az Eisach kimosta a töltést a segélyvonat alól. A mozdonyvezető idejekorán kiugrott, de a segélykocsi, a munkásokkal együtt elsüllyedt. A halottak száma még ismeretlen.

A forgalmi zavar kiküszöbölése négy-öt napig is eltarthat.

Ideges, kimerült, szív, gyomor, bél, rheumás, vérszegény, tüdőbetegek — kik valamely okból gyógykúráikat be nem fejezték vagy el sem kezdték

Olcsón teljes gyógyhatású

vizgyógy, szénsav, villany, belégző kúrákat vehetnek

Dr Rácz Sanatoriumban
ORADEA, Prințul Carol 7

Hízó—fogó kúrák

Gyermek- és női kabátokban nagy választék,
olcsó árak 3681

Weber Modell-Áruház

Vlahuța (Szt. János)-utca 6. sz.

Rebeles & Fodor

uri szabók 3255

Bazár-épület, színházzal szemben

Motorkerékpár

3 hónapos

teljesen új, a legjobb angol márka, eladó

Moto-Mechanic

Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 17.

MÓRICKA SZÁMTANÓRAJA

Mórickának házitánítója van. Kezdődik a számtanóra.

Az instruktor: No, nézd Móricka, anyuka ad neked öt narancsot. Tehát van öt narancsod, ugye?

Móricka: Bárcsak!

— Ne illetlenkedjél és ide figyelj! Van öt narancsod. Igen ám, de jön Lipótka és kér egyet.

— Mi az, hogy kér? Könyörög, lemegy a könyökéről a bőr.

— Jőj, azt mondd meg, mennyi marad?

— Mennyi? Hogy-hogy mennyi? Öt volt, öt marad.

— De ha egyet adsz Lipótkának?

— Hol van az megírva, hogy adok? Mért adnék?

— De ez egy példa, értsd meg. Adsz neki az ötből egyet. Tehát marad neked?

— Hát akkor marad még mindig négy.

— Nagyon jól van, Móricka, látod. Marad négy. De jön ám Lipótka megint...

— Megint? Már megint?

— Csitt! Jön megint Lipótka, végre is öcsikéd és kér meg egy narancsot. Hány narancsod marad?

— Négy.

— Gondolkozz Móricka. Öt volt és most már adtál Lipótkának kettőt. Tehát...

— Mi az, hogy adtam kettőt? Adtam két olyan pofont, hogy a lene megetté és slussz! Furcsa,

Hogyan jutott Nagyvárad városa 300.000 lejes szubvencióhoz utcái rendbehozására

Tegnap délelőtt valami szokatlan jó hangulat fogadott bennünket a város házában. Nem a mérnök-kongresszus itt időző tagjai szereztek meg számunkra ezt a derűs hangulatot, amely már ott ragyogott az újságírókkal szemben különösen előzékeny Barsan tikkár arcán, de végig a hivatali szobákon egész a polgármester párnázott ajtajáig, sőt azon túl is eljutott ebből a kellemes atmoszférából valami.

— A polgármester úr kéri a lapok tudósítóját — szól mosolyogva a tikkár. És már bent is vagyunk a polgármester szobájában, ott ülünk szemben Egry Gergely doktorral, aki egy hatalmas aktacsomót nyújt felénk:

— Tessék! olvassa el, de különben elmondom magának röviden.

— Még legelső bukaresti utamon — kezdi a polgármester, — egy terjedelmes memorandumot vittem le magammal a közmunkaiügyi minisztériumba. A memorandumban össze szavakkal tártuk föl, hogy közútaink, különösen azok, amelyek országutakban folytatódnak, mennyire le vannak rongyolódva. Megírtuk azt is, hogy ezek az állapotok a háború és az azt követő bizonytalan helyzeteknek a rovására irandók. Említést tettünk a memorandumban arról is, hogy a város mindent megtett ezeknek az utaknak javítása érdekében, de sajnos, a büdzsé keretén belül sohasem juthattunk hozzá, hogy egyszer véglegesen rendbe hozzuk ezeket az utakat.

— Sikertelen ugyanakkor, — folytatja a polgármester. — Nistor miniszter úrhoz is bejutnom, akinek élő szóval is előadtam a memorandum tar-

talmát és ugyanakkor felhívtam figyelmét arra, hogy

ezek az utakon bonyolódik le a város vérkeringése, ezek az utak kötik össze Nagyvárad városát a környező falvakkal.

Az egyre növekedő szekér- és kocsiforgalom természetesen még jobban megrongálta a háború előtti utat, tehát a minisztérium hozzájárulását és támogatását kell igénybe vennünk.

— Nistor miniszter úr a legnagyobb megértéssel és jóindulattal fogadta annak idején előterjesztéseimet és ígéretet tett, hogy Nagyvárad városának a kérelmére különös gondot fog fordítani. Nistor miniszter úr nem sokáig késlekedett és ma délelőtt, a közmunkaiügyi minisztérium válaszával együtt megérkezett a kiutaló végzés is, amelylyel

a minisztérium fölhatalmazza a várost, hogy 300.000 lejt vegyen föl a pénzügyigazgatóságon, támogatásként, illetve, mint a minisztérium hozzájárulását a közutak rendbehozására.

— Már intézkedtem is, — mondja a polgármester, hogy a pénzügyi osztály az ordonanta de plata alapján a pénzügyigazgatóságtól vegye föl az összeget. Azonkívül sürgős megbeszélést folytattam a mérnöki hivatallal és kértem, hogy haladéktalanul dolgozza ki a terveket az Aradi- a Kolozsvári- és Sztauroveszky-utca uttestének rendbehozatalára. Miután Nistor miniszter úr történetesen Nagyváradon tartózkodott, a város közönsége nevében személyesen mondtam köszönetet a memorandum kedvező elintézéséért. A miniszter kijelentette, hogy ez csupán az első lépés volt, mert a jövőben is súlyt fog helyezni arra, hogy Nagyvárad városa mindenkor megkapja a városokat megillető állami szubveniót.

Váradon október elsején kezdődik a tanítás

Nincs ok az újabb halasztásra

— Saját tudósítónktól —

A kolozsvári lapok felhivatalos helyről nyert értesülés alapján azt közölték, hogy a gyermekbetegségekre való tekintettel, az iskolaidény megnyitását október elsejéről október 15-re halasztották.

Bár Nagyváradon eddig egyetlen gyermekparalízises eset sem fordult elő, viszont kétségtelen, hogy számos tifuszos és skarlatos beteg van, ezekre való tekintettel szük-

ségesnek tartottuk az illetékes tényezőket megkérdezni:

nincs-e ok nálunk az iskolai év elhalasztására?

Ugy a tankerületi főigazgatóságon, mint a tisztii főorvosi hivatalban a leghatározottabban kijelentették, hogy Nagyváradon semmi olyan ok nem forog fenn, amely az iskolák megnyitásának egy későbbi időpontra való halasztását szükségessé tenné.

Mozgósínházak műsora

Heyman-szinkör

Ma utoljára

5, 7 és 9 órákor

Hintáslány

HARRY LIETKE
200-ik jubiláris-filmje
Ossi Oswaldával

Szerda—Csütörtök

**ISTENEK,
EMBEREK, ÁLLATOK**

Ellen Kürthy és Mészáros Gyula
azonkívül

egy Salamon-tréfa, melynek szereplői Gál Piri, Galambos, Stoll, Kornaí és Madasné.

Apolló-mozgó

Kedden

5, 7 és 9 órákor

**Herceg és
kokott**

Birinszky híres regénye
filmen

Főszerepben:

**Lucy Dorain és
Willy Fritsch**

Atlantlc nyári mozgó

Kedden

5, 7 és 9 órákor

**Sanssouci
malom**

Otto Gebühr és
Olga Tschehowa
főszereplőkkel

Olcsó helyárrakkal!

Ismeretlen részletek abból az orosz-japán háborúból, amely el- döntetlenül végződött

Ezt a kéziratot egy ismert nagyváradi fiatalember találta az értékpapírjai között takarítás közben.

Már egy hete minden délután el kell, hogy menjek a Russóba. Részből, mert hamar hozzászokom ahhoz, ami kellemes, részben, mert vonz ide ellenállhatatlanul az orosz levegő. Orosz emigránsoké ez a cukrászda. A tulajdonos is orosz, a vendégek is. A zene is, szóval minden. A kiszolgáló kisasszony különösen vonz. Nagyon kedves, figyelmes hozzám, de sajnos, nem eléggé. Ugy hiszem szerelmes a primhedüshe. Allítólag ezredes volt az apja. De lehet, hogy ez tulsz. Én inkább örmesterre gondolok. Különben egész mindegy, hogy kinek mi volt az apja, ha szép, finom, jómodoru. Zinának hívják, ami a Zinaidának a becéző neve. Regényben Zinocska. De cukrászdában úgy látszik csak Zina. Nem különös, de orosz. Itt Berlinben tizezer német örmesternek van ilyen lánya. De ő orosz. Az első orosz nő, akit ismerek. És még hozzá politikai menekült, ami fölér az egyetemi indexszel. Amióta Tabéri Néma harcát olvastam, elképzelhetetlennek tartom, hogy idegenből egy orosz nő emléke nélkül hazatérjek. Most már igazán sajnálom, hogy a háboru alatt nem nyaralhattam vagy egy évig valahol Vladivosztok táján. Mert Zina oly üres és oly hiábavalón töltöm vele az időmet. Mégis, miatta el kell hanyagolnom a szomszédomat, aki csak japán. Miért is nem fogtak el a kozákok a ronciacsei hídfőnél? Milyen jó lett volna. Ma hat nyelven tudnék beszélni és ennek a kis cinegelébű japánnak mesélhetnék a tulsóparti lányokról. Amikor erre a sárga tündérre nézek, mindig az jut eszembe, hogy a nőknek a keze és a lába, el fog sorvadni. Távol keleten mint a mellékelt ábra mutatja, a sorvadás már javában tart. Amikor jár, olyan, mint egy játékszer, amit felhúztak és kitérítették... jobbláb... balláb... lépeget. A karjai, mint két szál fagygyertya, amelyet az alsó végtag gyújtottak meg és a lángja ötféle rejcsodlik. Egészen biztos vagyok benne, hogy pár ezer év múlva csak a férfiaknak lesz keze meg lába, a nőknek csak a teste marad meg, amire feltétlenül szükség van. A háziaszonyommal Fraulein Harakirinek kereszteltük el, miután a neve kimondhatatlan. Valami Kutsujuavaka és még valami. Bár szép és ő maga a legszébb ígérlet — nem érdekel. Nekem orosz nő kell, azt a kutyafáját.

Abba a primhedüshe különben minden nő beleszeret. Kitiűnő tucathedüsművész és amellett rendkívül szép férfi. Harmanc év körüli, valószínűleg tuberkulotikus. Keskeny a válla, az arca hosszukás, fehér és becselt. De a szemei feketék, mint az éjszaka, nagy kerek szemek, mint az égbolt, borulnak a gyönyörű orosz nők felé. Nem kokettál. Komoly, de néhány pillanatig talán udvariasságból, vagy szerződészerűleg rajtafelejt a szemét a vendégekre. Aztán megint másfelé néz. Allítólag Szkrjabinnak a nagy

orosz zeneszerzőnek az unokaöccse. Kvartezhetne is valahol vidéken, de ugylátszik sérti, hogy a megjelenése vonzóbb, mint a játéka és így inkább... mesterember. Hármán játszanak. Rajta, kívül az egyik gordonkázik, a másik ott ül a diszkrét hangú pianónál. Estére megtelik a cukrászda a legelőkelőbb emigráns családokkal. Egy egész különös dolgot is tapasztaltam.

— Az ott a moszkvai kereskedelemügyi népbiztosságnál van — mutatott tegnap este egy szörnyen lelőgő bajszu urra Zinocska. A moszkvai ur, azaz elvtárs vidáman beszélgetett az emigránsokkal.

— Rengeteg pénze van — mon-

dotta Zinocska. Annak az egész társaságnak ott, ő rendelt.

És a társaság elfogadta az ellenség meghívását Micsoda emberek? Politikai menekültek, akiknek a politikához semmi közük. Örök száműzöttek. Ha nem a cár, akkor a szovjet. Hát haragsznak ők valakire?

Igazán arra gondoltam, hogy végzek az oroszokkal. A néma harc színterén hadd zengjen föl a mukdeni hősök csatakiáltása. Ha holnap reggel szépen benyitnék a yokohamai angyalhoz, még mielőtt az egyetemre megy — így üdvözlőném:

— Banzáj! Mert csak ezt az egy szót tudom japánul. (m. i)

Berlin legújabb szenzációja: a Piscator-színház, amely Ernst Toller-nek darabjával: a „Hoppla, wir leben“-nel nyílt meg

— Az Estilap berlini munkatársától —

Berlin, 1927. szeptember.

A kritikuskak megoldhatatlan, még a riporternek is erején felüli súlyos feladat. Legalább két napot kellene pihennie az előadás után, hogy kikerülhessen e Kakszón film-dramamuzsika hatása alól. De első feltétel: a gyorsaság és az újságíró megkísérel képeket nyújtani:

1914. Vég nélküli seregek monoton menetelése a frontra. Egymással szemben: az ellenfelek, — mindig előre! Fáradtan vonszolják tagjaikat, amikor elérték céljukat: lőtávolságban vannak. A gyilkolás unott, tervszerű, elkecseregett munkája. Szédítő gyorsasággal pergő képek. Halálfelelemtől eltorzult, a sebek kinyábnak vergődő testek, arcok. Egy görcsösen összeránduló ökök. Egy haldokló utolsó mozdulata: letépi mellháról az amulettet, az anyjának küldi. A háborus-gazdagok tobzódása. Két koccinó pezsgős pohár. Kéjtől vonagló női test. Az óraszerkezet folyton jár. Vonszolja kérelhetetlenül a mutatóját. 1915. Szapnell rettenetes hatása. Ágyúcsövek ásítanak felénk. Borzalmas acrkuk halált okád. A férfiak helyett robotoló nők. Készítik a haláltosztó lövegeket uruknak. Óraszerkezet. 1916—17. Csaiádfenntartó asszonyok. Elsatnyult gyerekek. A golyószóró egész századot kaszál végig. Fülshelítő zene. Drótsövény, tank, gáz, Zepelin, bomba. Hcs d'ouvres variés, virágkösár, jardinetto. Ingyentej, tüdőbeteg szanatorium, hadikórház. És megint halál. Gépfegyver, lángvető, Repülők. „Berta”: a 42-es. Óraszerkezet. 1918. Katonák kusznak a földön. Méterenkint, minden tizedik nem kuszik tovább. A lövészárokból éhez, támolygó, kormos-arcu férfiak. Egy idő óta nincs tűz — kimerészkednek az árokból. Fegyverszünet! Az eddigi ellenfelek kezét szoritának. A fegyvereket, sisakokat eldobálják. És a züllött csorda hazahömpölyög. Forradalom. Letépi a kitüntetéseket. Után heverő katonakabátok. És itthon tovább ölik egymást. Terror. A tömeg diktál. Most már idehaza folyik a vér. Proletárdiktatura és a reakció. Az ellenforradalom börtönbe veti a kommunisztákat. Köztük a hőst is. Kivégzések. És a tömeg mulat, tobzódik, vegetál, nyomorog. A zene fülsi-

ketítő. Egyszerre játssza: a Mar-seillaise-t és a Wacht am Rheint, a Gotterhaltét és az Internacionálét.

Ez eddig film. Nem csoda, ha a szinpadai rész az örültek házában kezdődik. Felhőkarcolószinpad. A fala hiányzik és minden helyisége külön szinpad. Ahol a cselekmény folyik: ott van világos, a többi sötét. A díszletek: vetítettek. Peregnek a képek. Az örültek házából szabaduló fölös. Miniszteri előszoba és fogadószoba. Nyomortanya és szeparé. Közben film, később film és szinpad együtt. Film elől a fátylon, hátul a vásznon; a dekráció és közbül a sok apró szinpad, eleven szereplőkkel. A háboru utáni idegőly nyolc év. Inseg, észnélküli tobzódás. Börze, infláció, Ruhrvidék, marokói háboru, genfi konferenciák, angol sztrájk, bécsi forradalom, revuek, charlestonozó görők, jazz-band, meztelenség. Munkások és munkanélküliek. Korrupt konjunkturalovagok. Primadonna kultusz. Banyaösszeomlás. Focog a szinpad. Nappal, éjjel vilámlik.

Szűnet. Kitiűnően beállított énekszám. „Hoppla, wir leben!” Rikoltó muzsika. Diáktanya. Összeesküvés. Focog a szinpad. Nem is zavar, hogy közben láthatjuk az egész hátsó szinpad berendezést, kellekességekkel és világosítókkal. A miniszter mulat a szeparében a vezérigazgatóval és közben állami szerződést kötnek. Konyha, szőloda, organizáció. Spirál-lépcső. Rádió torony képekben megjelenő jelenetességekkel. Garniszoba. Ujra szeparé. Gyilkosság, — két tetessel. Városliget. Letartóztatás. Rendőrszoba. Csontvázgörlök tánc. Börtön az összes cellákkal, kopogató jelbeszéddel. Orvosi szoba. Az ideg orvos is megőrül. Telefonszoba miatt elvész egy vagy. A föld színéről eltűnik egy város. Sacco, Vanzetti. Börtön. A hő felakasztja magát. Egy anya szivettépi sikoltása. „Meg kell a világnak változnia!” Vége.

Van, aki ezt nem érti? Pedig a darabnak meséje is van. Egy ember, aki végigcsinálta a háborut, a forradalomban hitt, meggyőződéssel vett részt. De elitélik és nyolc évet tölt a börtönben és az örültek házában. Most sza-

badul ki, 1927-ben. Fölháborodva látja, hogy volt barátja és forradalmár, társa elhagyta a vörös lobogót és a szocialista-rezsim minisztere lett. Látja, hogy semmi sem változott. Barátjából excellenciás ur lett, gazdag, körülrajongják és ezt egyszerű köpenyforgatással azalatt érte el, amíg ő az örültek házában volt és mialatt az „ügy” elbukott. Sőt épen ezek a szocialisták buktatták meg! Elhatározza, hogy megöli a minisztert, de amikor tettét el akarja követni, mellette egy másik revolver dördül el. A véletlen ugyanakkor hozta oda egy összeesküvés részeseit.

Tévedésből a „höst” tartóztatják le, visszakerül a börtönbe és mielőtt kiderülne ártatlansága, végrehajtja önmagán az ítéletet: öngyilkos lesz.

„Meg kell a világnak változnia” állapítja meg keserűséggel a darab írója; a híres-hírhedt Ernst Toller. Tehetséges, merész író, aki a szíveből, mi több, az életéből írta a „Hoppla, wir leben!”-t. Politikai okokból börtönben, majd az örültek házában is volt. Ő tehát darabjának a hőse és így föltételezhetjük, hogy a hő tovább utjában is együtt érez vele. Tehát végig tudná csinálni a főszereplő kálváriáját, annak egyik állomásával, a politikai-gyilkossággal is.

A botrányairól híres Piscator, a szinpad reformátora, elsőrendű munkát végzett. De hogy ez lenne a jövő szinpada, — nem hiszszük! Ennek a bolond, ideges, viharos jelennek azonban megfelelő. Ennek a kornak, amelyben mi élünk, azoknak a gyorsan-pergő világtörténelmi eseményeknek, — amelyeknek aktív részesei vagyunk és amelyeknek megrendítő összesűrítését helyezi mikroszkóp alá Ernst Toller.

A közönség szédülten támolyog ki az előadásból. Ugyanilyen gyors képekben, ilyen kakofoniában kapta az életet, mint most a szinpadot. Szót kell fogadnia az írónak. Türi a pojáca szerepét, megszokta, hogy dróton rángassák. Örül annak a kevésnek, ami valószínű, hogy egyik napról a másikra megmarad neki és önfelédten, boldogan kiáltja az egyet. len pozitívumot:

„Hoppla, mi élünk!”

Siklós Ferenc.

MENDEL
RUHAÁRUHÁZ
Reg. Ferdinand 3.

Átmeneti kabátok
Raglások
Esőköpenyek
nagy választékban

Zenetanárok
és tanulók
figyelmébe!

Hegedű, zongora és mindenféle hangszerekre való iskolák, tanulmányok és előadási darabok legelőnyösebben beszerezhetők a Hegedűs Hirlapiroda zenemű-osztályában Oradea Bul. Regele Ferdinand 2.

Vidéki megrendeléseket postafordultával küldjük.

MOZI

Az Apolló mozgószínház
műsora:

Kedden: Herceg és kokott,
Lucy Dorainnal.

Szerdán: Herceg és kokott,
Csütörtökön: Herceg és
kokott.

Jön: A párisi vak leány.

AZ ATLANTIC NYÁRI MOZI
MŰSORA:

Kedden: Sanssouci malom.
(Olcsó helyárrakkal.)

Szerdán: A páncélszoba
titka.

Csütörtökön: A páncélszoba
titka.

— A Sanssouci malom olcsó helyárrakkal. Hogy a közönség minden rétege megnézhesse a Sanssouci malom, amely az idény egyik legszebb filmje, elhatározták, hogy bár eredetileg csak négy napra volt műsorozva, még egy napig az Atlantic mozgószínházban fogják vetíteni, olcsó helyárrak mellett.

Heyman szinkör

Kedd 5, 7 és 9 óra: Hintáslány, Harry Liedtke 200-ik jubilaris filmje, Ossi Oswaldával. Utoljára.

Szerda 5, 7 és 9 óra: Istenek, emberek, állatok, Ellen Kürthy és Mészáros Gyula és egy Salamon tréfa. Szereplők: Gál Piri, Galambos, Stoll, Kornai és Madasné.

Csütörtök 5, 7 és 9 óra: Istenek, emberek, állatok. Főszerkesztésben: Ellen Kürthy és Mészáros Gyula. Azonkívül egy Salamon tréfa, melynek szereplői Gál Piri, Galambos, Stoll, Kornai és Madasné.

Péntek 5, 7 és 9 óra: Nagy premier: A vén gazember. Sláger!

— A Hintáslány. Példátlanul áll ez a siker a filmszínházak történetében, amelyet a Hintáslány c. film minden eddigi előadásán kiváltott. Táviratilag kapott a Heyman Szinkör igazgatósága felhatalmazást arra, hogy még kedden is vetítheti Harry Liedtke szenzációs jubilaris filmjét a „Hintáslányt”, így kedden 5, 7 és 9 órakor utoljára rendes helyárrak mellett kerül színpadra.

SPORT

Ma van a NAC—Bihorul-CFR mérkőzés a Károly-pályán

— Saját tudósítónktól —

A találkozó, amelyet mindenki régóta lelkesedéssel várt, ma végre teljesedésbe megy. Egész Várad közönsége feszült érdeklődéssel néz a mérkőzés elé, mely hívatra van eldönteni, mennyiben reális a Bihorul utóbbi időben történt váratlanul nagyon szép szereplése. Képes lesz-e a NAC újraszervezett csapata

előtartóztatni a Bihorul CFR-t győzelmi sorozatában?

Bajos volna megjósolni, melyik csapat fogja magához ragadni a győzelmet. A NAC közönsége mindenesetre szeretettel várja az új zöld-fehér együttes bemutatkozását. A mérkőzés pontosan négy óra-
kor kezdődik. Előzőleg a NAC törpe csapata játszik a Bihorul CFR törpe csapatával.

Universitatea—NSE vízipólómérkőzés

Október 2-án rendezik az NSE klubbajnoki versenyt, melyre az Universitatea legjobb uszói jönnek el revansot kérni. Kívülük a KAC hölgygárdája startol az NSE vasárnap-i versenyén.

Különösen nagy érdeklődés előzi meg a vízipólot, melyben az Universitatea komplett csapatával szemben az NSE leg-

jobb csapata veszi fel a küzdelmet. A hölgyszámokban Kolozsvárt a melluszásban Genersich Ilus, a hátuszásban Bartunek Titi, a gyorsuszásban Erdős Márta fogják képviselni. Érdekes senior és ifjúsági versenyek, izgalmas staféta küzdelmek egészítik ki a szezon utolsó nyilvános versenyének kiűnő programját.

A NAC sakkosztályának fejlődése

Értesítjük mindazokat, akik a NAC sakk-szakosztályába belépni óhajtának, jelentkezzenek legkésőbb október hó 1-ig bezárólag Gyarmati Józsefnél, — szakosztályunk ideiglenes vezetőjénél — esténként (8—9 között) a Royal-épület I. emeletén.

Tagsági díj havonként 20 Lei. Beiratási díj és ezt az összeget a club részére vendég sakk-garnitúrák fedezésére fordítják, 30 Lei.

Akik a tagdíjakat már befizették, de igazolványukat még nem kapták meg, azok jelentkezzenek okt. hó 1-én helyiségünkben annak átvétele végett.

A háziverseny, illetőleg az osztályozó mérkőzések október hó 8-án kezdődnek.

Szakosztályunk f. hó 28-án este 8 óra-
kor gyűlést tart, melyre ugy a tagokat, mint azok ismerőseit szívesen látja. A gyűlés programja a következő: 1. A háziverseny részletes leírása. 2. Szakosztályunk sakk- és rendszabályának megállapítása. 3. Sakk-garnitúrák beszerzése. 4. Összejövetelek idejének megbeszélése, stb.

Kérünk mindenkit a lehetőség szerint, hozzon magával sakkot, melynek elhelyezéséről a vezetőség fog gondoskodni.

Ströck ragyogó játéka döntötte el a magyar-osztrák mérkőzés sorsát

Ezt nem mi mondjuk, ezt a pesti szaklapok és a napi sajtó egyöntetűen állapítják meg Ströck Albiról, akinek vasárnapi pesti premijére tomboló sikerrel járt. A fiatal vá-

radi játékos tehetségét már első szereplésekor komoly figyelemre méltatták és ma már bátran elmondhatjuk: Albi arrivé lett. Ströck Albinak a magyar válogatott csapatban

továbbra is biztosítva van a helye. A tüzkereztségen átesett.

Az egyik legelterjedtebb pesti sportlap a következőképpen írja róla:

— Blum súlyos hibát követ; Ströck, mintha szárnyai nőttek volna, megragadja a labdát és fut le a kapu közelébe és iszonyatos lövéssel küldi az osztrák kapuba. A magyarok vezető gólya... Itt fordul a kocka: itt dönt el a meccs sorsa...

Majd a beszámoló további részében is több ízben emlékeznek meg az elismerés hangján a volt váradai csatárról, különösen a következő sorok világitják meg kellően ennek kiváló futballistának nagy szerű produkcióját:

— ... Az ellentámadás már megindult és Takács Ströck rohamát már csak kornerre tudja szerelni Blum. Ezt Ströck mesterien irányítja a kapu elé... És odább néhány sorral ez következik:

— A kiugrást Holzbauer kapja, aki szökteti Ströcköt, aki a felpályánál a hibázó Blum mellett szédületes lefutással rohan el és a 16-os sarkáról küldött hatalmas lövése szinte láthatatlanul zug a kapu ellenkező sarkába...

Ilyen és ehhez hasonló kritikával emlékeznek meg a pesti lapok Albiról, akit mi mindig nagyra értékeltünk és akiről már hónapokkal ezelőtt megírtuk, hogy ősszel magára fogja ölteni a meggypiros dreszt. Nem csalódtunk...

Dempsey az ítélet ellen

— Az Estilap eredeti távirata —

Chicagóból jelentik:

Dempsey az illinoisi-i box-szövetségtől kérte, hogy az ítéletet, amelyet a nagy box-matchen hoztak, változtassák meg. Ha az illinoisi szövetség erre nem hajlandó, akkor Dempsey az amerikai országos szövetségnél fog tiltakozni.

○ A NAC tornaszakosztálya szeptember 1-ével megkezdte működését. Az órákat a Gojdu lyceum (volt reáliskola) tornatermében tartják, hölgyek részére minden hétfő és csütörtök este 6-tól negyed 8-ig, férfiak részére ugyanezen a napokon fél 8-tól 9-ig. Hölgyeket a Mensendieck-módszer és a legmodernebb svéd torna szerint képeznek ki. Hölgyeket már csak mérsékelt számban vesz fel a vezetőség.

○ A NAC hirei. A vezetőség ezúton kéri az összes elsőcsapatbeli játékosokat, hogy ma délután 3 és fél óra-
kor a Károly-pályán teljes számban megjelenjenek.

Iskola-saison

Tartós olcsó fiucipők. Tartós olcsó leánycipők

Talpbavéselt szabott gyári áron. Csak a **DERBY** cipőüzletekben
I. Bul. Reg. Ferdinand No. 2 II. Str Avram Jancu (Kossuth-
Bazár-épület. utca) 5. Gyár-épület.

III. Str Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 7.

3508-1

E fiókban nagy tömeg selejtes-cipő rendkívül olcsó árban kapható!!!

Búcsú a diákhelelytől

— Válasz (h. l.) urnak —

Egy nagyváradi diáktól kaptuk az alábbi kedves, néha talán naiv, — mert becsületesen, fiatalosan rajongó-sorokat:

— A Nagyváradi Napló vasárnapjában hangulatos parentálók jelent meg a jobb sorsra érdemes diákhelely kivégzéséről. A cikkíró ur romantikus visszaemlékezése könnyeket csalt nemcsak a hajdani ott lelkesedő, reménykedő ifjak szemébe, kik ma már, ki tudja, milyen fásultak lettek az élet minden idealizmust s rajongást kiölő forgatagában, hanem visszaidézte az elmúlt szép idöket mindazok számára, kik valaha is részesei voltak az aranykornak.

— Minékünk nem jutnak eszünkbe a napsugaras idök, mert mi nem éltük át azokat. Mi, mai diákok egy vad, csörtető, idealizmus s romantika híján való jazz-es világba csöppentünk bele. S mégis arra kérjük a cikkíró urat, ne örüljön olyan nagyon, hogy tölünk elveszik a diákhelelyet. Mert nem mi vagyunk a hibások, hogy nem lehetünk olyanok, mint a régiek voltak. Hibás az idö, amely a lelkesedést kiölte a szivekből, hibásak a Thaliához szegödöttek, kik nem papjai, de igábatögy urai akarják lenni muzsájuknak s minthogy nem Kürj Klárák, Hevesiek, Szentgyörgyiek vagy éppen Blaha Lujzák többé, hanem... — hagyjuk a neveket, hisz ök is a kor áldozatai csupán, olyanok, kik nem tudnak tüzet csiholni, bár lábukat övig mutogatják. Akikben pedig tudnak, azok nem mi vagyunk; azok a közénkveveredéi konkoly, amely viselkedésével bennünket kompromittál s amelyről még a cikkíró ur azt hiszi, hogy az a diákság. A komoly diákság, művészetet, ihletet meg keresni a színházba s bár ezt a legkevésbé talál, mégis elmegy, mert ö megértette már a sok tetterhívó újságcikk olvasása előtt: mi a kötelessége a magyar kultúrával szemben. De ha a helyünket elveszik tölünk, nem megyünk. Karzatra nem megyünk. Ha még így is mily veszett hírünk van, mi nek néznének bennünket a karzaton?

— Nem kedves (h. l.) ur. Nem bennünket kell kitiltani a színházból, hanem az oda nem való elemeket visszaszorítani oda, ahonnan jött: a karzatra. De a diákhelelyet nem eltemetni, hanem feltámasztani kell. Legyen úgy, mint régen: csak diákok árusíthassanak diákhelelyet. Majd visszakapja a régi fényét a földszinti állóhely s meg fog telni estéről estére diákokkal (a szó régi értelmében), ha művészetet s művészeket adnak neki.

— Talán még nem késő. Egry

Gergely dr polgármester urhoz is fordulunk, mint egykori diákhelelyes diákhoz. Ne engedje lerombolni utolsó mentősvárát kultúránknak, (ez vonatkozik úgy románokra, mint magyar diákokra). Sok haszna amúgy sem lesz abból senkinek, ha mi nem járhatunk színházba. Rombolni pedig cél nélkül senkinek sem lehet érdeke.

— Ön pedig, még egyszer mondom, kedves (h. l.) ur, nyugodjon belé, hogy a régi idök visszahíhatatlanul elmúltak. Nem lehet már a művésznök kocsijából kifogni a lovakat, mert a művésznök Benz-Mercedesen járnak. Ne parentálja el a diákhelelyet, hanem szálljon sikra az érdekükben.

Még mindig a háborús felelősség kérdése...

POINCARÉ UJABB VÁLASZA HINDENBURG TANNENBERGI BESZÉDÉRE

— Az Estilap eredeti távirata —
Hindenburg tannenbergi beszédének — amelyben a háborús felelősséget elhárította Németországról — szokatlanul erős visszhangja támadt a francia politiku-

sok között. Tegnap Poincaré francia miniszterelnök válaszolt Hindenburgnak. Bar-le-Duc-ban, Lotharingia kis városában.

Pincaré a következőket mondotta:

— Amikor a háborút reánk kényszerítették, mi csak a betolakodókat akartuk visszavetni és Franciaország integritását akartuk helyreállítani. A megszállt községekben a háború első heteiben sokkal több aggasztást és asszonyt öltek meg, sokkal több házat gyújtottak fel, semhogy honfitársainknak kötelességük ne volna tiltakozni, ha kísérlet történik az éber köztudatnak elhomályosítására vagy letagadására. Mi szívesen felejtünk, de nem engedjük, hogy a hazugság megfészkelődjék. A békét mindig megvédjük és mindig meg fogjuk védeni.

Miginot hadügyminiszter ugyan- | szédét tartotta:
ez alkalommal a következő be-

— A Tannenberghez hű Németország mellett Franciaország nem szerelhet le anélkül, hogy a biztonságát ne veszélyeztetné. — Esztelenség volna, ha Franciaország most leszerelne.

Katonák és banditák véres harca

Csendélet Mexikóban

— Az Estilap eredeti távirata —

Mexikóból jelentik:

Carranza közelében állig felfegyverzett banditák megtámadtak egy személyvonatot, amelyben véletlenül egy szakasz katonaság is ült. A katonák sortűzet adtak a banditákra, akik közül három azonnal meghalt, a többi elmenekült. A katonák közül három elesett, tíz megsebesült.

Rostás debreceni mérnök felesége meghalt gyermekparalízisben

— Budapesti tudósítónk távirata —

A poliomyelitis minapában hirtelen fellépett Debrecenben és a gyermekparalízis ijesztő járványa gyorsan terjedt a város területén. A hatóságok a legkimerítőbb intézkedéseket tettek, a profilaxis ellátására mind több beteget jelentenek be a tisztí orvosi hivatalban.

A betegek száma e percben 17. Ma reggel páratlan megdöbbenést keltett egy haláleset. Rostás Elemér mérnök fiatal felesége, aki tegnap gyermekparalízisben betegedett meg, ma reggel meghalt.

Női divat szalonomat Avram Iancu (Kossuth)-
utca 11. szám alól
Nic. Iorga (Zöldfa)-utca 21. sz. alá
helyeztem át és kérem a nb. hölgyközönség becses partifogását
3791
WEISZ SÁMUEL női divat szabó

A mérnökkongresszus harmadik napja

— Saját tudósítónktól —

A mérnökkongresszus ma délelőtti ülését Davidescu elnök fél 10-kor nyitotta meg.

Helyét azonban rögtön át is adta Gh. Nicolau alelnöknek, aki több, mint másfélórán keresztül foglalkozott a föld mesterséges öntözésének kérdésével. Sok hozzáértéssel fejtegette az előadó elnök, hogy különösen agrárszorgban, mint Romániában, mennyire szükséges a földek csatornázása, hogy hosszabb szárazság idején mégis öntözhetőek a földeket. — Amerikában, Franciaországban nagyszerűen bevált ez az öntözési rendszer, sőt Amerika több európai államban ma is épít ilyen csatornahálózatokat a szántóföldeken.

Az érdekes előadást Davidescu elnök a kongresszus tagjainak helyeslése közben fejezte be.

* **Könyvtár-matiné az Orsolya-zárdában.** A pápa körlevélben hívta fel az összes megyéspüspököket és áldozó papokat, hogy a hit megszilárdításában minden lehető kövessenek el. A váradi olvasni vágyó közönség számára ezért nyílt meg a Kath. Kör könyvtára. A könyvtár megnyitásával kapcsolatban magas színvonalu matiné volt, vasárnap délután az Orsolya-zárdában, melyen dr Popity János ügyvéd mondott nagyhatásu, tartalmas beszédet, szépszámu közönség előtt. Popity János dr beszédében rávilágított a Kath. Kör könyvtár megnyitásának fontos, kulturális jelentőségére. Föltárta a hallgatóság előtt, mily erkölcsi értékkel bír a Kath. Kör könyvtára. Ezután Gálly Sándor lelkes ismertette a könyvtár-szabályzatot, a társadalmat e könyvtár pártolására szólította fel. Papp Lajos, a fiatal poeta saját verseiből adott elő két értékes, kiforrott és formakészgéről tanuskodó, mély érzéstől áthatott költeményt. A délután változatos-ságához Szabó Ica művész és Gyulai Béla énekszámakkal, Patzko Magda pedig szép zongora játékaival járult hozzá.

* **A legújabb magyar szépirodalmi könyvek a Hegedüs hírlap-írodában kaphatók.**

* **Budapestre utazó olvasóinknak páratlan kedvezményt nyújt a Keleti-pályaudvarral szemben lévő, elsőrangú PARK-SZALLODA,** amelyben a szobák árából 20 százalék, az éttermi árakból pedig 10 százalék engedményt ad. — Igazolványt a kiadóhivatal ad mindazoknak az olvasóinknak, akik az Estilap tíz egymásután következő számát bemutatja. Egyben felhívjuk a PARK szállodának lapunknak más helyen olvasható szíves figyelemre méltó hirdetésére figyelmét.

Hol vásároljunk vásznat és asztalneműt ???
FLEGMAN-nál!

Oktober elején már fixet az Amitié

és Ön még nem gyűjt AMITIÉ-bélyeget?

Azonnal kezdje meg a gyűjtést, hogy már az első jutalomdíjakból részesedhessenek.

Az Amitié-bélyeget ingyen adják a csatlakozott cégek.

Minden szakmában és minden utcában van Amitié-üzlet!

Követeljen minden vásárlásnál. rendelésnél Amitié-bélyeget!

Apolló

Apolló

Birinszky híres regényét a

Herceg és kokott

drámát

ma kezdi vetíteni!

Apolló

Apolló

* Háromszáz vagon tüzfára hirdet árlejtést a város. A város polgármesteri hivatala közölni teszi, hogy folyó év november hó 25-én délelőtt 10 órakor a városháza I. emelet 33. sz. termében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalást tart a város vízvezetéki és csatornázási üzemének 1928 évre szükséges tüzelőanyagának szállítására. A szállítandó 300 normal vagon (a 10.000 kgr.) elsőosztályú, egy éves, téli vágású, nagygörös és korhadásmentes hasábos bükkfa, legfeljebb 20 százalék gömbfa tartalommal. A tüzelőanyag átadása és átvétele a régi vízműtelep udvarán fog megtörténni a szállítási feltétel-füzet rendelkezése alapján. A zárt és lepecsételt borítékban lévő ajánlatokat az árlejtés napján d. e. 10—12 óra között kell az árlejtési bizottság elnökének kezéhez benyújtani az ajánlati összeg 5 százalékának megfelelő bánatpénzzel együtt, mely csak készpénzben, vagy állami garántált értékpapírban tehető le. A szállítással megbízott vállalkozó a szállításra vonatkozó szerződés megkötésekor a bánatpénzt az eligadott ajánlati összeg 10 százalékára tartozik kiegészíteni. A szállításra vonatkozó feltétel-füzet, valamint egyéb felvilágosításokkal a városi vízmű és csatornázási üzem vezetősége (Városháza II. em. 23.) szolgál a hivatalos órák alatt. Az árlejtés az államszámviteli törvény 71—83 szakaszainak figyelembevételével fog megtartatni.

A jelenkor legnagyobb filmje: **Napoleon!**

* A lakás-rekviráló bizottság legközelebbi ülését szeptember hó 29-én, csütörtökön délután 5 órakor tartja.

A Sanssouci malmot olcsó helyárrakkal nézheti meg az Atlantiban

Harry Liedtke és Ossi Oswald a főszereplői

A hintóslánynak

* Szigorú felhívás a járművek tulajdonosaihoz. A nagyváradi rendőrprefektúra ezúttal utoljára figyelmezteti a járművek tulajdonosait (autók, motorok, kocsik, kerékpárok), hogy legkésőbb a hó 28-ig annál is inkább jelentkezzenek az illetékes kerületi kapitányságokon, mert akik ennek a kötelezettségnek nem tesznek eleget, azok ellen megindítják a legszigorubb eljárást.

Mi újság?

A lei ma Zürichben: 322.— Zürichi nyitás Váradai árfolyamok

BUKAREST 322.50

BERLIN	12357.50
NEW-YORK	518.65
LONDON	2524.50
PARIS	2035.25
MILANO	2828.50
BUDAPEST	9075.—
PRAGA	1537.12
BECS	7310.—

Pengő	28'17	28'20
Dollár	160'25	160'75
Cseh korona	4'77	4.78
Svájci frank	31'12	31'17
Oszták shilling	22'72	22.75
Francia frank	6'30	6.35
Angol font	785.—	786.—
Olasz lira	8'75	8'80

A jelenkor
legnagyobb filmje

NAPOLEON

* Zsidó Újév. Az áhitat csöndje ült a városra ma, amikor a zsidóság naptárában fordul az esztendő. A vezeklés napjai kezdődnek az újévvel és ennek átérzésében zsufolásig teltek ma a zsinagógák. — Százak és százak hallgatták a Cion-templomban Kecske-méti Lipót dr. főrabbi prédikációját. A mai zsidóság e legnagyobb hitzőnoka csodálatos reveláló erővel fejtegette a nő felsőbbiségét az elmélyülő, az Istenre találó imádkozásban a nyers realitást élő férfival szemben. A tökéletes, klaszszikus és kristálytisza magyaryelvű beszéd lenyűgöző hatást gyakorolt a hallgatóságra. Az orthodox nagytemplomban Fuchs Benjámín főrabbi tartott mély gondolatban bővelkedő szónoklatot.

Gál Piri, Galambos, Stoll, Kornai és Madasné
SALAMON BÉLA
egyfelvonásos tréfáját
adják elő az
**ISTENEK,
EMBEREK, ÁLLATOK**
c. film előtt
a HEYMAN SZINKÖRÖBEN

* A polgármesteri hivatal kéri a feleket, hogy csak nagyon fontos és halaszthatatlanul sürgős ügyben keressék fel a polgármestert, akinek a héten minden idejét lefoglalják a hivatalos teendők.

Lucy Dorain filmje: **Herceg és kokott**

* Egész Nagyvárad lázas érdeklődéssel várja Miss Arizona párisi miniatűr-társulatát, kik október 1, 2, 3, 4-én lépnek fel a Kath. Körben. Jegyek a Hegedüs hírlapírodában.

* Jó az uszoda! A gyönyörű őszi idő a Pankolits-uszodát újból zsufolva találja nap, mint nap, mintha augusztus lenne és nem szeptember vége. A szép nyári uszodaszegzon most még az őszi pótsezon is követi, nagy öröme a Pankolits-uszoda sok hívének.

Hintóslány

ma utoljára a Heyman Szinkörbén

Olcsó helyárrakkal
láthatja a

Sanssouci malmot

* Nem szabad a vágóhid mellé szemetet hordani. A polgármesteri hivatal közli, hogy a vágóhid mellé szemetet hordani a legszigorubb tilos. A szemetet a Bóné-kut melletti szeméttlerakodó telepre kell kiszállítani. A rendelkezés megszegői ellen szigorú eljárást indítanak.

Frigyes Vilmos regénye:
Herceg és kokott

* Két liba és két bárány. Vajna János szaldobágyi gazda ma reggel megjelent a rendőrségen, ahol feljelentést tett sógorasszonya Szakáll Mária ellen. A feljelentés szerint sógorasszonya tegnap este állítólagos követelés fejében Vajna két libáját és két bárányát elhajította. Szakáll Mária azzal védekezik, hogy ő előre bejelentette, hogy elviszi a jószágokat. — Vajna viszont — bár közben mindent visszakapott — fenntartotta panaszát és így a sógorasszonyt kihallgatás után átkisérték az ügyészségre.

* Nápona hatalmas kottaküldemények érkeznek, közvetlen a kiadóktól. — Hegedüs hírlapíroda zeneműosztálya.

* Zsebtolvaj egy bank forgalmi termében. Kelelmetlen meglepetésben volt része tegnap délelőtt Guttmann Gyula nagyváradi kereskedőnek. Guttmann az egyik főtéri bankban akart befizetni egy nagyobb összeget. A forgalmi teremben sokan voltak és Guttmannak is várakoznia kellett. Amikor a pénztárhoz került, akkor vette észre, hogy a nagy sürgés-forgásban tizezer lejt kivettek a zsebéből. — Guttmann a kelelmetlen feléledés után a rendőrségre sietett, ahol csak arra tudott visszaemlékezni, hogy a pénztár körül egyegész ismeretlen fiatalember barátságosan somfordált körülötte, de persze csak most jut eszébe, hogy az illető lehetett a zsebtolvaj. A rendőrség bevezette a nyomozást.

* Nagyvárad egyetlen speciális, szakszerűen vezetett kottásboltja a Hegedüs hírlapíroda zeneműosztálya.

* Tizezer lejes novellapályázat. A Temesvári Hírlap tizezer lejes összegű pályadíjat tűzött ki novellákra. A szerkesztőség egyelőre az írás megjutalmazását tűzte ki célul és ezért nem tartotta fontosnak, hogy előírja a megválasztandó témát. Egyetlen kikötés, hogy eddig még sehol meg nem jelent műveket küldjenek be a pályázók, nevük aláírása nélkül, amelyet jelíges és lepecsételt borítékban és a pályaművel egyidejűleg kell eljuttatni a Temesvári Hírlap szerkesztőségéhez, géppel írva és a papiros egyik oldalán. A pályaművet tartalmazó borítékra feltűnő írással rá kell írni „Novellapályázat”. A beküldés határidő november 15. A pályázat eredményét a karácsony számban közlik, a pályanyertes novellákkal együtt. A pályadíj kiosztása: 5000, 2500, 1500, és 1000 lejt, a karácsonyi szám megjelenése napján történik meg.

* A NAGYVÁRADI AGRAR TAKARÉKPENZTÁR R. T. ezúton is értesíti t. ügyfeleit, hogy deviza-osztálya működését megkezdte és az összes külföldi piacokra szóló deviza átutalásokat legfontosabban teljesíti és az adásra felkínálható devizákat és valutákat a legelőnyösebb árfolyamon átveszi.

Női kabátok és ruhakelmék, férfiszövetek és szabókellemek óriási választékban Leitner Márton Rt.-ben.

* Új lap indul Szatontán. Szatontán október elsején új magyar lap indul. A lap szerkesztését Erdélyi Kálmán költő tünő kollégánk vállalta.

Divatflanelék, barchendek csodás kimintázásban beérkeztek Leitner Márton Rt.-hoz.

* A legújabb szépirodalmi könyvek: Bjelis: Ezüst galambok 250 lei, Erdős Renée: Meztelencsók 250, Uj sarj I, II, 360, Királynője I, II 130, Gárdonyi: Éj regénye 288, Gorkij: Armatorok 250, Hatvani: Zsiga a császárné I, II 460, Istrati: Kira Királyné 130 leiert kaphatók a Hegedüs hírlapírodában.

x Kalapok őszi újdonságai legutányosabb árakban. Kalapataimban láthatók. Legyen uridivat-üzlete.

Vásznat, chiffont, damastárut jól olcsón Leitner Márton Rt.-ben szerezhet be.

x Molett hölgyek számára utólrhetetlen melltartó-, gyomor és hasköti kombinációk rendelhetők egyéni természetű csakis Kováts Sándornéval.

MOST

Női- és férfi-kalapok hallatlan olcsó árakon szerezhetők be

Klein Simon
kalapgyár lakataiban

Bulevard Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 5. és 10. szám

x Mistinguette és Josefina stb. összes párisi stárok gínál paródiáját bemutató Miss Arizona és társulata október 1, 2, 3 és 4-én a Kath. Körben. Jegyek a Hegedüs hírlapírodában.

REGGELI POSTA

MI MA

A LEGSÜLYOSABB BÜN?

Megint egy szenzációs tárgyalás tartotta izgalomban a közvéleményt és megint száraz büntetőjogi probléma foglalkoztatja a laikus újságolvasó közönséget, amely csak távolról és csak kivételes esetek alkalmával értesül arról, hogy bűnös emberek is vannak.

Csodálatos azonban, hogy a büntetőjogi ítélkezés területén a háboru óta az egész világon milyen mélyreható változások történtek. A büntető-törvénykönyvek lényegesen sehohsem változtak meg, sőt a bíróságok is nagy részben ugyanazok maradtak, amelyek voltak. Mégis érthetően, hogy az ugynevezett büntetőjogi értéket milyen bámulatos változásokon ment keresztül.

Amit a múltban legsúlyosabb bűncselekménynek tartottak és drákói büntetéssel sújtottak, azt sokszor ugyanaz a büntető-törvénykönyv és ugyanaz a bíróság ma már nagyon enyhén, vagy egyáltalában nem ítéli meg. Viszont ma a legszigorubb és legelrettentőbb büntetést szabnak ki olyan eseteleményekre, amelyekre régebben számtalan enyhítő paragrafust találtak ki.

Európa-szerte ma sokkal enyhébben büntetik a tulajdon elleni bűncselekményeket, a lopást, a csalást, a sikkasztást. A magánverekedéseknek csak ritkán akad bírójuk. Passzív hivatali megvesztegetés, vagy hivatalos hatalommal való visszaélés csak a legritkább esetekben kerül büntető bíróság elé.

Ezzel szemben azonban a legszigorubb büntetéssel sújtják világ-szerte mindazokat a cselekményeket, amelyek bármely állam mindenkori kormányának érdekeit csak távolról is érintik. Egy közönséges csempészés ma sokkal súlyosabb bűncselekmény, mint régebben a halált okozó súlyos testi sértés. Az államellenes bűncselekmények legnagyobb részéért a régi jog szerint, csak a nagyon enyhe államfogház büntetés járt. Ma a hatósági személyek büntetőjogi védelme is soha el sem képzelt mértékben szélesedett ki és egy kézbesítő megsértéséért évekig tartó szabadságvesztés büntetés járna.

Nagy kár, hogy nem készül el egy általános büntetőjogi statisztika az elhangzott ítéletekről. Az erkölcsstelen fejlődésnek jövő századbeli kutatói bizonyára nagyon értékes anyagokat találnának a büntető bíróságok határozataiban. Ha száz év múlva a büntető ítéletekből összeállítják a mai kor csak erkölcsképét, bizonyára állmélkodni fognak a tudósok. Meg fogják állapítani, hogy a XX-ik század harmadik évtizedében kevés volt a tulajdon elleni bűncselekmény, a gazdasági viszonyok

nagyon rendezettek lehettek, mert hiszen bukott emberek nem kerültek a vádlottak padjára, az állampolgárok békés egyetértésben éltek együtt, verekedés vagy gyilkosság csak szörványosan fordult elő. A közhivatalnokok megközelíthetetlenek voltak, hivata-

los hatalmukkal sohasem éltek vissza és csak nagy kivétel volt a vesztegetés.

Viszont — így fogják látni a statisztikából — annál izágább és lázongóbb természetű volt Európa minden országának népe. Mert ebben a korban napirenden

volt az államellenes szövetkezés, propaganda, demagógia, csempészés, hatósági közegek megsértése, amely bűncselekményeket nem győzött eléggé sokszor és eléggé súlyosan büntetni a különböző országok büntető bírósága.

A nagyváradi magyar színház sorsdöntő órái

Janovits Jenő előtérben — A vándortársulatok egész október hónapot le akarják foglalni — Eftimiu távirata

Most már pár nap alatt el kell dölnie a nagyváradi színház kérdésének, mert ha tovább is késlekednek a szezon megnyitásával, akkor az egész idei színházi idény sorsa kétségessé válik.

A helyzet valamennyire már is tisztul. Bizonyos, hogy Janovits Jenő a tanács által megszabott feltételek mellett beadja pályázatát és talán meg lehet jósolni, hogy a nagyváradi színházban az idén a kolozsvári román nemzeti színház és opera mellett

Janovits Jenő kolozsvári társulata fog előadást tartani,

amennyiben Erdélyi az adott viszonyok mellett nem vállalkozik.

A megoldás nem teljesen kielégítő ugyan, mert a nagyváradi színház ilyenformán másodrendű jelentőségűvé válik, de mégis sokkal jobb, mintha Nagyvárad gyönyörű színháza hónapokon át üresen állana, s a magyar szó elnémulna a nagyváradi színpadon.

A városi tanács legközelebbi ülésén foglalkozik a szerződések megkötésével. Érdekes, hogy Egrý Gergely dr. polgármester megoldási terveze a román körökben a legnagyobb meglepéssel találkozott, amit igazol Eftimiu Victor-nak, a kolozsvári színház vezérigazgatójának Nagyvárad város polgármesteréhez intézett alábbi megleghangu távirata is:

Dr Egrý Gergely primar

Oradea.

Fogadja gratulációmát és hálás köszönetemet azért a határozatáért, ahogyan a nagyváradi színház ügyét megoldotta. Mi nem jövünk ellenséges gondolat-tal, hanem azzal a vágygal, hogy megmutassuk a mi magyar nyelvű polgártársainknak a román művészetet és a román lelkét, mert csak úgy lehet megismerni a nemzetek és különböző fajok egyetértését és testvérisé-

gét. Hálás hive: Victor Eftimiu, a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója.

A nagyváradi színház sorsa azonban még ilyen megoldás mellett sincs teljesen biztosítva. Különösen veszélyeztetik azt a tömegesen jelentkező vándortársulatok, amelyek oly igényekkel lépnek fel, hogy

a legnagyobb mértékben megnehezítik az állandó színtársulatok működését.

Értesülésünk szerint

október 7-én, 8-án, 9-én Eftimiu tart előadást a kolozsvári román operával és prózai társulattal

és ezzel nyitja meg egyúttal a színházat.

Október 12, 13, 14: Tanase társulata.

Október 15: Jancuvescu társulata.

Október 17, 18: A ko-

lozsvári opera tart előadást.

A következő napokon október végéig: Leonard, Blandra s Demetria le burkaresti színtársulatai fognak vendégszerepelni a színházban, úgy, hogy

a magyar előadások megkezdésére legjobb esetben november elsejére kerül a sor.

Na de hát így csakugyan mi lesz a magyar társulat megfelelő szervezésével? Ezt most már legyen szabad Eftimiu úrtól kérdeznünk, akinek se művésztiszteletében, se jóhiszeműségében nem kételkedünk.

Egyébiránt a színház igazgatói irodájából, amint halljuk, Erdélyi Miklóst már kiköltöztették. Az irodát, melyet Marcus István foglalt el, elegáns, új bútortalattal rendezték be.

Tragikus végű korcsmázás egy biharmegyei kistfaluban

Súlyos fejsérüléssel szállították be ma reggel a biharmegyei kórházba Darabont Mózes 41 éves bányász földmivest. Darabont Mózes egy régi haragos Cuc-Herdan Tódor sebesítette meg egy jólirányított revolverlövessel. Darabont és Herdan — mint az faluhelyen történni szokott — a korcsmában akaszkodtak össze egymással. Már, amikor alaposan leitták magukat, az addig békésen megfőrt két emberből kitört az indulat.

Darabont már alig állt a lábán, de azért csak odamondogatott ellenfelének, majd, amikor dülöngözve megindult kifelé, még egy megjegyzést tett Herdánra. Herdán Tódorban a szesz és a harag egyszerre ijesztő módon kezdett forni és amikor Darabont elha-

ladt mellette,

hirtelen előrántotta revolverét és mielőtt még megakadályozhatták volna, hátulról lelőtte haragosát.

A golyó a nyakcsigolyát keresztülfurva,

a koponyacsontban akadt meg

A szerencsétlen Darabont vértől borítva esett össze.

A községi orvos nyújtott neki első segélyt, majd miután állapota válságosra fordult, behozták Nagyváradra. Állapota még mindig válságos és orvosi vélemény szerint,

aligha éri meg a reggelt.

A gyilkos legényt a csendőrok letartóztatták és vasraverve a királyi ügyészség fogházába szállították.

Ének

Okt. 1-én

Zene

2-án

Tánc

3-án

Humor

4-én

a Kath. Körben Miss Arizona 10 tagú társulattal. — Népszerű olcsó helyárad

Freund Benjámín Ékszerész-üzletét

kényszerüsből ideiglenesen Sa-
guna (Kapucinus)-utca 16. alá
helyezte át. Örát, ékszer, lát-
szert leszállított árban árusít. —
Aranyat, ezüstöt, briliántot
magas árban vesz. 2818

Bőröndöket, akta-
és iskolatáskákat,
valamint divatos ri-
dikülöket detailban
és engro árakban
árusít

Nagyvárad Bőröndáru- és Táskagyár

Str. Cuza Voda (Szacsavay-u.) 18.

E szakmába vágó javítá-
sokat olcsón eszközöl. 3247

Román természetes ásványvizek:

Borszéki borvíz
Breazani keserűvíz
Málnási Mária-gyógyvíz
Málnási Sicilia-gyógyvíz
Bikszádi ásványvíz
Perla Bodok
mindig friss löllésben
kaphatók

Fischer Emilnél

Parcul Stefan Cel Mare 11. szám
Telefon: 9-62.

a Societate de Hidrologie și Me-
dicale București tagja

Csak egy éjszakára

szálljon hozzánk, hogy jó
vacsora után kényelmes
szobában pihenje ki utjá-
nak fáradalmait.

Jobb, mint otthon

az Ön kényelme, ellátása,
szórakozása mérsékelt árú
éttermünkben és kávéhá-
zunkban.

Fogalomvá válik

az utazóközönség körében

PARK

NAGYSZÁLLODA

olcsó szobáival, centrális
fekvésével és kiszolgálásá-
val

BUDAPEST

VIII., Baross-tér 10.
szemben a Keleti pályá-
udvar érkezési oldalával.

APRÓHIRDETÉSEK

Az Estilap „Apróhirdetés” oldala a kö-
zönség egymásközötti érintkezésének,
üzenetváltásának, adás-vevésének stb.
céljait szolgálja, éppen azért ezen a
helyen **egy szó — 4 lei**
állást keresők 2 lei

Az Estilap minden olvasója e lap hét
egymásután megjelent számának felmu-
tatása mellett apróhirdetését

fele áron fizeti.

Az Estilap olvasói közül ugyancsak
fele árat fizetnek
a háziasszonyok

háztartásuk céljait szolgáló hirdete-
seikért, **a közalkalmazottak**

LEVELEZÉS

JANOS! Levelemet átvette. —
Üdvözléttel Lya. 250

„ÖRÖK várakozás”, Boldog va-
gyok, hogy kishitűségednek vége.
Mily nagyon szerettem volna ott
lenni. Lelkem jegyese... Isten
veléd. 251

LAKÁS

TÖBB, csinos egy ágyas butoro-
zot szoba, központban azonnalra
világítás, kiszolgálással együtt, ha-
vi 1500 leiért kiadó. Bövebbet
„Metropol” szálloda portásánál.

ALKALMAZÁS

MINDENES szakácsné kis csa-
ládhoz ajánlkozik. Tace Jonescu
(Körös) utca 67. házmesternél. 253

KALAPDISZITÓ, ki önál-
lóan is tud dolgozni, állást keres.
Cím a Hegedüs hírlapirodában. 207

FIX és jutalekra felvesz ügyör-
köket részletfizetésre való adás-
ra, Rottenberg Márton cég, Jorga
Miklós (Zöldfa) utca 15. 180

HÁZASPAR házmesteri állást
keres. Cím a kiadóba kér. 242

házi szükségleteik beszerzését vagy va-
lamely vagyontárgyak értékesítését célzó
hirdetéseiknél.

a magántisztviselők

(egész a részvénytársasági cégvezetői
tiszttségig) házi szükségleteik és vagyon-
tárgyaik hirdetésénél,

a kiskereskedők, kis- iparosok

minden irányu apróhirdetésnél
és végül

**mindenki, aki állást
foglalkozást, munkát
keres.**

PERFEKT szakácsné éves bizo-
nyítványal azonnal felvétetik.
Schönberg, Cosbuc (Szalárdi) ut-
ca 7-a. 254

MINDENES szakácsné elsejére
kerestetik. Grünstein, Károly her-
ceg (Szilágyi Dezső) utca 23. 240

ÜGYES leány 3 évi gyakorlat-
tal üzletbe, kiszolgálni vagy pénz-
tárhoz ajánlkozik. Cím Hegedüs
hírlapirodában. 249

PÉNZKÖLCSÖN

PÉNZKÖLCSÖNT nyújt kézi le-
dezetre egyezer leitől kezdődőleg
Háztulajdonosok Bankja, Delav-
rancea (Ritoók Zsigmond)-utca 2.
3709

ADÁS-VÉTEL

ELEGANS modern hálószobát,
kevésbé használtat keresek meg-
vételre. Címeket „Butor” jellege
alatt kérek a kiadóba. 252

KÜLÖNFÉLÉK

ÜZLETHELYISÉGET csakis a
centrumban Vulcan József (Nagy
Sándor), Rimanóczy vagy Károly
herceg (Szilágyi Dezső) utca leg-
elején nagy, szép helyiséget kere-
sek. Cím a Hegedüs hírlapiro-
dába leadni kérek. 175

JÖJJÖN az üzletembe és te,
gyen egy próbát bevásárlásra,
ahol meggyőződhetik előnyös fel-
teteleimről és kiszolgálásomról.
Női kabátok a legújabb divat sze-
rint, férfi és női szövetek, vász-
nak, sifonok, batiztok, damasz-
tok, cöpperek és minden divat
dolgok, heti vagy havi lefizetésre.
Rottenberg Márton cégnél, Jorga
Miklós (Zöldfa) utca 15. 179

ELVESZETT dr Raaber Árpád
névre szóló utlevél. Megtaláló ju-
talmat kap, I. C. Bratianu (Sza-
nizslo) utca 60. szám. 255

**Kávéházak, vendéglők fi-
gyelmébe!** Padlóolaj, szagtalan
kgr-ként 12 leiért kapható STERN
S. ENDRE-cégnél Oradea, Nicolai
Jorga (Zöldfa)-u. 10. Visszontel-
adóknek árendgemény. 3540-1

Trileszi kávé- és tea-behozatal

8féle pörkölt kávéja izre
és zamatra utánozhatatlan

Gramofonok lemez-ujdonságok

kedvező fizetési feltéte-
lek mellett kaphatók a
Hegedüs Hírlapiroda
ujjonnan szervezett gramofon-
osztályában

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

Pesti kottaújdonságok

SZEPTEMBER-OKTOBER

Százszáz bankó nesze cigány
Pünkösdi rózsaszál. Tango
Agyó babám! Tango
Juj de nagy a szerelem. Orosz tangó.
Maga se más, mint én. Tango
Akár a mamája. Bluez.
Anyukám, ne mondd, hogy apukám
Eljön ugye ma még. Tango

Egy csók nem nagy dolog ám. Blues.
Fog maga még én utánam sírni. Tango
Körösi lány. Tango
Mért kerülsz el engem. Tango
Olga, édes Olga. Charleston
Ugyanaz a ruha legyen magán. Tango
Katóka, ha belekóstolna. Charleston
Eljön még talán. Blues

Nádor Kálmán zeneműkiadó
Budapest

Harmos László és Társa
zeneműkiadók Budapest

kiadásai

Kaphatók és vidékre azonnal szállítja a
Hegedüs Hírlapiroda zeneműosztálya Oradea